

עידוד עובדי מדינה למגורים בירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל הקובע, בין היתר, כי לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים, ובמטרה להרחיב את היצע הדיור להשכרה ארוכת טווח בעיר; לעודד עובדי מדינה המועסקים בעיר להתגורר בה, וזאת בכדי לקדם את יישומן של החלטות ממשלה שעניינן העברת יחידות ארציות של הממשלה לירושלים, ולחזק אותה:

1. להטיל על צוות שיורכב ממנכ"ל משרד ירושלים ומורשת, מנהל רשות מקרקעי ישראל, מנכ"ל הרשות לפיתוח ירושלים, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, נציב שירות המדינה, היועץ המשפטי של משרד האוצר ומנכ"ל חברת "דירה להשכיר", או מי מטעמם, לבחון ולגבש בתוך 30 ימים מודל לשיווק מתחמי מגורים, למטרת השכרה ארוכת טווח, בהם תינתן עדיפות מסוימת לעובדי מדינה שיעתיקו את מקום מגוריהם לירושלים או לעובדי מדינה מחוסרי דיור, המתגוררים בירושלים (להלן - **הפרויקט**). במסגרת עבודת הצוות יבחנו, בין היתר, ההיבטים הבאים:

- א. איתור מתחמים פוטנציאליים לביצוע הפרויקט
- ב. גיבוש מודל כלכלי לשיווק הפרויקט
- ג. המלצה להגדרת "עובדי מדינה" לצורך הפרויקט ותנאי זכאותם להשתתפות בפרויקט.
- ד. אופן הפעלת הפרויקט, ובכלל זאת, קריטריונים לקבלת עדיפות בהשתתפות בפרויקט, הליכי הגרלה בין הנרשמים או קביעת המשתתפים בפועל מתוך קבוצת הזכאים בדרך אחרת;
- ה. מתווה הפעלה שוטף
- ו. פרק זמן מקסימלי למגורים בפרויקט לאחר סיום העבודה בשירות המדינה.

2. המלצות הצוות יובאו בפני שר האוצר ושר ירושלים ומורשת.

דברי הסבר

רקע כללי

מעמדה של ירושלים כבירת ישראל וכמקום מושבם של מוסדות השלטון וסמליו מעוגן בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע בסעיף 2: " ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון." הוראה דומה נקבעה בחוקי יסוד נוספים. סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל מטיל על הממשלה אחריות לפיתוחה של ירושלים, והוא קובע:

"פיתוח ירושלים"

4.(א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת.
(ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.

(ג) הממשלה תכונן גוף או גופים מיוחדים לביצוע סעיף זה."

החל משנות השבעים של המאה הקודמת, ועוד בטרם נחקק חוק היסוד האמור, ממשלות ישראל קיבלו החלטות שונות שמטרתן לרכז בירושלים את משרדי הממשלה (בין החלטות אלה ניתן לציין את החלטה 205 (יס/3) מיום 4.12.1977, החלטה 271 (יס/6) מיום 21.12.1977, החלטה 339 (יס/12) מיום 29.1.1978 בדבר הטבות כספיות לעובדי מדינה המועברים לירושלים, החלטה 343 (יס/16) מיום 29.1.1978 למנוע הקמת יחידות מרכזיות מחוץ לירושלים, למעט חריגים, והחלטות נוספות).

במאי 2007 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1661, בנושא "העברת היחידות הארציות של הממשלה לירושלים". בהחלטה זו נקבע שהיחידות הארציות של משרדי הממשלה, לרבות יחידות הסמך של המשרדים, יועברו בהדרגה לירושלים בתוך שמונה שנים מיום קבלת ההחלטה, למעט משרד הביטחון ויחידות במשרד ראש הממשלה ובמשרד החקלאות ופיתוח הכפר. במאי 2014 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1605, שהאריכה את תוקף יישומה של החלטה 1661, עד לשנת 2019. אולם על אף הארכת התוקף, מעטות הן היחידות אשר העתיקו את מקומן לירושלים.

יישומה של החלטה זו נתקל בקשיים שונים, כאשר אחד החסמים הוא הצורך לסייע לעובדים אשר יצטרכו לעבור ממקום מגוריהם הנוכחי לירושלים. על המורכבות של העברת עובדי מדינה לעבודה בירושלים, עמד מבקר המדינה אגב בדיקת יישומה של החלטת הממשלה משנת 2007, בדוח שנתי מספר 64א (עמודים 108-110).

מהנתונים שנמסרו על ידי נציבות שירות המדינה, 17,820 עובדים בירושלים, ומתוכם 9,181, דהיינו מעל 50% אינם גרים בעיר ירושלים.

בנוסף על עובדים כאמור לעיל, ישנם עובדי מדינה רבים בירושלים, השוכרים דירה לרגל עבודתם. יישום הפרויקט, כמתואר בגוף ההחלטה ובדברי ההסבר אליה, יעודד עובדים אלו להמשיך מגוריהם בעיר.

הצורך לסייע לעובדי מדינה לעבור לירושלים, חשוב בכדי להקל על העברת יחידות ממשלתיות לירושלים. בנוסף לכך, יש חשיבות רבה להקל על עובדי מדינה, העובדים כיום בירושלים אך נאלצים מסיבות שונות להתגורר מחוץ לה – למצוא אפשרות זמינה למגורים

בתחומי ירושלים. על פי נתונים שבידי נציבות שירות המדינה עולה שבשנים האחרונות עובדי מדינה רבים בוחרים להתגורר מחוץ לירושלים. למצב דברים זה מספר סיבות, אך בסופו של יום יש לו השפעות על היקף שעות העבודה שהעובדים יכולים לעבוד במשרד, מספר שעות הנסיעה שלהם מהבית למקום העבודה ובחזרה, ונפגעת יכולתה של העיר ירושלים לקבל עובדי מדינה אלה כתושבי העיר ולהפיק, לטובת הכלל, את מלוא התועלת מקבוצת אוכלוסייה זו (צריכת שירותים בעיר, תשלומי ארנונה וכדומה).

הצורך לעודד עובדי מדינה לעבור להתגורר בירושלים נובע, בין היתר, ממאזן ההגירה השלילי של העיר שעמד בשנת 2016 על קרוב ל-8,000 תושבים, וכן מירידת ירושלים לאשכול 3 (מתוך 10) במדד החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות בישראל.

בין מטרותיה של החלטה זו הגשמת התכלית של הקלה על עובדי מדינה להעתיק את מקום מגוריהם לירושלים או להישאר לגור בה, מוצע להקים צוות מקצועי ליישום ההחלטה, בראשות מנכ"ל משרד האוצר ובהשתתפות מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, נציב שירות המדינה, מנהל רשות מקרקעי ישראל, מנהל הרשות לפיתוח ירושלים, או נציג מטעמם, שתפקידו יהיה, בין היתר, לאתר מקומות בהם ניתן להקים בהקדם מתחמי מגורים מתאימים.

הצוות המקצועי דלעיל יקבע גם את -

- א. תנאי הזכאות להשתתפות בפרויקט, על בסיס העקרונות הבאים:
 - א. איתור מתחמים פוטנציאליים לביצוע הפרויקט
 - ב. גיבוש מודל כלכלי לשיווק הפרויקט
 - ג. המלצה להגדרת "עובדי מדינה" לצורך הפרויקט ותנאי זכאותם להשתתפות בפרויקט.
 - ד. אופן הפעלת הפרויקט, ובכלל זאת, קריטריונים לקבלת עדיפות בהשתתפות בפרויקט, הליכי הגרלה בין הנרשמים או קביעת המשתתפים בפועל מתוך קבוצת הזכאים בדרך אחרת;
 - ה. מתווה הפעלה שוטף.
- מטרה נוספת שתושג באמצעות יישום החלטה זו היא הגדלת היצע הדיור בר ההשגה (שכירות ארוכת טווח) בעיר.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

העתקת מגורים של מאות עובדי מדינה לירושלים בשנים הקרובות צפויה לסייע להם לבצע את תפקידם על ידי ייעול זמן הנסיעה ממקום מגוריהם לעבודה ובחזרה, להגביר את יעילותם בעבודה, ולסייע לירושלים על ידי מעבר אוכלוסייה שתתרום לכלכלת העיר.

גורם אחראי למעקב

המשרד לירושלים ומורשת, בתיאום עם משרד האוצר, אחראי לעקוב אחר ביצוע החלטה זו.

תקציב

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר – תומך

שיכון – טרם התקבלה עמדתם

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה 205 (יס/3) מיום 4.12.1977 - העברת משרדי הממשלה לירושלים

החלטה 271 (יס/6) מיום 21.12.1977 - העברת משרדי הממשלה לירושלים

החלטה 339 (יס/12) מיום 29.1.1978 - עדכון תנאים לעובדי מדינה המועברים לירושלים

החלטה 343 (יס/16) מיום 29.1.1978 - העברת משרדי הממשלה - מניעת הקמה של יחידות חדשות מחוץ לירושלים

החלטה 871 מיום 6.12.1996 - עזיבת משרדי הממשלה את ירושלים

החלטה 1661 מיום 13.5.2007 - העברת היחידות הארציות של הממשלה לירושלים

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: ביצועי

תחום פעולה עיקרי: חברה וכלכלה

מוגש על ידי שר ירושלים ומורשת

כ"ט באייר התשע"ז
25 במאי 2017

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ט אייר, התשע"ז

25 במאי, 2017

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים**נושא הצעת ההחלטה:**

עידוד עובדי מדינה למגורים בירושלים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

בהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל הקובע, בין היתר, כי לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים, ובמטרה להרחיב את היצע הדיור להשכרה ארוכת טווח בירושלים ולעודד עובדי מדינה המועסקים בירושלים להתגורר בירושלים, מוצע להטיל על צוות שיוצב ממנכ"ל משרד ירושלים ומורשת, מנהל רשות מקרקעי ישראל, מנכ"ל הרשות לפיתוח ירושלים, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, היועץ המשפטי של משרד האוצר ומנכ"ל חברת "דירה להשכיר", או מי מטעמם, לבחון ולגבש בתוך 30 ימים מודל לשיווק מתחמי מגורים, למטרה האמורה, שבהם תינתן עדיפות מסוימת לעובדי מדינה שיעתיקו את מקום מגוריהם לירושלים או לעובדי מדינה מחוסרי דיור, המתגוררים בירושלים. מוצע כי המלצות הצוות יובאו בפני שר האוצר ושר ירושלים ומורשת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הסוגיה הנדונה מעלה שאלות משפטיות במישורים שונים, לרבות בהיבטי שוויון. שאלות אלו ייבחנו במסגרת עבודת הצוות, בליווי ייעוץ משפטי כמקובל.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

טיוטת הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים היום ובשל לוח הזמנים הקצר טרם התקבלו עמדות כל הלשכות המשפטיות ש אליהן נשלחה חוות הדעת. הלשכות המשפטיות של משרד האוצר ומשרד השיכון אישרו כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שרן מלשנה
שרן שושנה-עזיד

היועצת המשפטית של משרד ירושלים ומורשת (בפועל)